

BIENÁLE ANIMÁCIE BRATISLAVA (BAB)

XI. MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL ANIMOVANÝCH FILMOV PRE DETI

Termín konania: 9. – 13. októbra 2012

Miesto konania: Dom kultúry Dúbravka, Dom kultúry Zrkadlový háj,
Filmový klub 35mm FTF VŠMU, Kino Mladost'

Usporiadateľ: BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti

BIENÁLE ANIMÁCIE BRATISLAVA

Bienále animácie Bratislava (BAB) - Medzinárodný festival animovaných filmov pre deti - je podujatie s dlhoročnou tradíciou. Na začiatku sa formovalo ako sprievodná akcia inej významnej kultúrnej udalosti - Bienále ilustrácií Bratislava (BIB). Medzinárodné prehliadky animovaných filmov pre deti sa uskutočnili v rokoch 1985, 1987 a 1989. V roku 1991 získala prehliadka štatút medzinárodného filmového festivalu.

Bienále animácie Bratislava je na mape svetových festivalov jedinečné, pretože ako jediné na svete je zamerané výhradne na filmy, určené detskému divákovi.

Jeho poslaním je umožniť umeleckú konfrontáciu animovanej tvorby pre deti, sledovať jej prepojenie na ilustráciu, vytvárať podmienky pre jej hodnotenie, a podporovať tak všestranný rozvoj tohto druhu filmového umenia.

Cena PRÍX KLINGSOR sa udeľuje od roku 1991 a predstavuje ocenenie za celoživotnú tvorbu. Vyznamenáva osobnosti, ktoré vo svojej tvorbe dokonale spájajú vysoké výtvarné i filmárske kvality a oslovujú detského diváka.

Nositeľmi PRÍX KLINGSOR sú vynikajúce osobnosti európskeho a svetového animovaného filmu ako Emanuele Luzzati, Giulio Gianini, Frédéric Back, Faith Hubleyová, Gene Deitch, Co Hoedman, Břetislav Pojar, Caroline Leafová, Marcell Jankovics, Michel Ocelot.

Od roku 1999 sa začala na festivale udeľovať ČESTNÁ MEDAILA ALBÍNA BRUNOVSKÉHO na počesť významného slovenského grafika a ilustrátora, ktorý patril k zakladateľom festivalu. Medaily sa udeľujú za mimoriadny umelecký, výtvarný i odborný prínos v oblasti animovaného filmu.

Nositel'ami sú napríklad Jan Švankmajer, Jean-Françoise Laguionie, Anri Kulev, Andrej Chržanovskij, Ondrej Slivka, Jurij Norštejn, Per Ahlin, Georges Schwitzgebel, Piotr Dumala, Viktor Kubal, Marie Benešová, Gabriela Gavalčinová, Paul Driessen, Rudolf Urc, John Coates a ďalší.

Od roku 2003 je BAB aj súťažným festivalom. Medzinárodná porota udeľuje v súťaži Hlavnú cenu festivalu CENU VIKTORA KUBALA za najlepší film, Cenu UNICEF a cenu Visegrádu - CENU SV. VOJTECHA. Na festivalových predstaveniach hlasujú aj detskí diváci a udeľuje sa CENA DETSKÉHO DIVÁKA.

Súčasťou festivalu sú retrospektívne prehliadky, profilové prehliadky tvorcov, tematické filmové pásma, medzinárodné odborné semináre a sympóziá venované otázkam vzťahu ilustrácie a animovanej tvorby, problematike animovaného filmu i médií pre deti, ako aj prezentácii jej významných osobností. Organizátorom festivalu je Sekretariát BAB v BIBIANE, medzinárodnom dome umenia pre deti.

Bienále animácie sa koná pod záštitou a s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

1. X. ročník BAB 2010 – kontext predchádzajúceho ročníka

Jubilejný ročník BAB bol naozajstným sviatkom – priviedol do Bratislavy legendárne osobnosti filmu i kultúry a vzdal poctu zakladateľskej generácii svetového animovaného filmu. Týka sa to nielen ocenených osobností a ich osobnej účasti (G. Mordillo, G. Deitch, M. Jankovics, J. Coates a ďalší), ale aj tých tvorcov, ktorým bola venovaná výstava (storočnica Karla Zemana a osobná účasť jeho dcéry Ludmily Zemanovej-Spálený), či spolupracovníkov tvorcu (Z. Krupa, L. Vlk). Zišli sa tu aj významní predstavitelia svetových festivalov (Tiziana Loschi – riaditeľka festivalu v Annecy ako členka poroty, Jerzy Moszkowicz – riaditeľ festivalu v Poznani a dlhoročný prezident CIFEJ (Poľsko), Sabrina Zanetti - riaditeľka festivalu pre deti v Rimini (Taliansko) a filmová historička, dlhoročná prezidentka a legenda v médiách pre deti Athina Rikaki (Grécko), či producent a riaditeľ štúdia v Keckeméte Ferenc Mikulás (Maďarsko).

Treba spomenúť aj špeciálnu „symbolickú účasť“ svetoznámych tvorcov, ocenených v priebehu desiatich ročníkov BAB, ktorí na našu výzvu reagovali osobnými, vrúcny listami, kde vyjadrili uznanie festivalu i radostné spomienky na svoj pobyt v Bratislave. Svetoznámi tvorcovia ako F. Back (Kanada), R. Cervais (Belgicko), G. Deitch (USA), C. Leafová (Kanada), M. Ocelot (Francúzsko) a ďalší sa tak stali súčasťou výstavy „Galéria osobností – pozdravy k jubileu BAB“, ktorú sme prezentovali v BIBIANE.

2. XI. BAB 2012 - Programové zameranie festivalu, kontext rozvoja

Koncepcia festivalu i programová skladba IX. ročníka nadväzuje a rozvíja interaktivitu (komunikáciu s malým i dospelým divákom) a prelína sa do všetkých podujatí. Filmové predstavenia, rovnako i diskusie sa prezentujú s osobnou účasťou tvorcov a s cieľom nadviazať užšiu spoluprácu s divákom.

V súťažných predstaveniach sa malým divákom prihovára moderátorka a orientuje ich v dôležitej úlohe „porotcov“ súťaže, čím sa podporí aj aspekt mediálnej výchovy.

Prudká zmena mediálneho prostredia a nových technológií naliehavejšie vyzýva k priamej spolupráci tvorcov z rôznych oblastí kultúry pre deti.

Festival preto dôsledne prelína výročia, prepája historický kontext so súčasnosťou (vrátane prehliadky víťazov významných festivalov), konfrontuje krajiny Visegrádu, ktoré riešia mnohé spoločné problémy, a prostredníctvom tvorivých dielní prináša divákovi jedinečné poznatky.

Zároveň má v rozšírení prezentácie i účasti mladých tvorcov, predstaviteľov domácich i zahraničných filmových škôl na pôde nášho medzinárodného festivalu animovaných filmov pre deti, v stretnutiach i konfrontácii s dielami i tvorcami filmovej a mediálnej kultúry pre deti ambíciu integrovať poznanie i záujem nastupujúcej generácie o túto špecifickú oblasť tvorby.

V tomto ročníku má festival BAB ambíciu získať aj ďalší rozmer:

v prudko sa rozvíjajúcej dobe vzniku nových médií a technológií sa snaží byť platformou pre rozvoj mediálnej gramotnosti a mediálnej výchovy. Okrem toho, že tohoročný festival pokračuje v novom programovom bloku - animované filmy vytvorené deťmi, rozširuje vytváranie praktickej a teoretickej platformy animovaného filmu ako "školy hrou".

V európskom kontexte má táto platforma už dlhšiu tradíciu, no na Slovensku sa rozvíja iba niekoľko rokov. Bienále animácie Bratislava sa tak stane prirodzeným miestom pre formovanie, rozvíjanie a spoluprácu s budúcim kultivovaným divákom.

3. Z programovej skladby XI. BAB 2012

FESTIVALOVÁ SÚŤAŽ

Na XI. ročníku sa uskutoční súťaž po piaty raz (od roku 2003).

V súťaži je 50 animovaných filmov zo 17 krajín. Historicky najvyšším počtom - 9 filmov - je v súťaži zastúpené Slovensko. Predstavujú širokú škálu diel mladých tvorcov a dávajú na známosť nástup novej generácie.

Rovnako je zaujímavá aj skutočnosť, že v takmer polstoročnej histórii slovenského animovaného filmu po prvý raz podporilo vznik 4 animovaných filmov pre deti Slovenské národné múzeum.

PROGRAMOVÉ PRIORITY

XI. ročník festivalu kladie dôraz na rozvíjanie spolupráce s detskými divákmi a rozširuje svoje aktívne pôsobenie. Tento rok príde festival dokonca za deťmi tam, kde ešte dosiaľ nikdy nebol, na veľké bratislavské sídliská.

V Dome kultúry Zrkadlový háj uvidia diváci v dňoch 10. - 12. 10.2012 až šesť súťažných pásiem, aby sa z hodnotných filmov tešilo čo najviac detí.

A nielen to: deti sú tiež prvými divákmi kvalitných filmov, ktoré doteraz nevideli a zároveň majú dôležitú úlohu. Po skončení predstavenia hlasujú o najlepší film a podľa toho udelia aj Cenu detského diváka.

Na predstaveniach sa deťom prihovára moderátorka a predstaví aj domácich tvorcov, ktorí majú film súťažiť.

Na podporu záujmu detí o animovaný film a nové mediálne zručnosti sme vyhlásili aj *súťaž o najlepší flipbook* (najjednoduchšia forma animácie vo forme malej knižočky), ktorá získala medzi deťmi živý ohlas.

Ďalším novým prvkom je podpora mediálnej výchovy nielen tvorivými dielňami animovaného filmu, a aj uvedením víťazného filmu z predchádzajúceho ročníka vo forme výstavy v BIBIANE. Pohľad do procesu vzniku animovaného filmu otvára dieťaťu nové dimenzie mediálnej výchovy a podporuje jeho tvorivosť.

V tomto ročníku to bude výstava *Putovanie na Južný pól*, kde malý divák vstúpi do príbehu víťazného filmu BAB 2010 *Straty a nálezy* (*Lost and Found*, Veľká Británia, 2008) režiséra Philipa Hunta.

Bienále animácie Bratislava, ako jedna z dôležitých aktivít Medzinárodného domu umenia pre deti BIBIANA, sa stáva nielen jedinou platformou na prezentáciu pôvodnej slovenskej animovanej tvorby, ale aj ideálnym priestorom na jej inšpirovanie, podporu a rozvíjanie. Okrem medzinárodných kontaktov otvára najmä nový priestor mediálnej výchovy, ktorú rozvíja nielen počas určeného festivalového obdobia, ale kontinuálne v mieste pôsobiska i v plánovaných regiónoch Slovenska.

Predchádzajúci, jubilejný X. ročník Medzinárodného festivalu Bienále animácie Bratislava BAB 2010 pokračoval v otvorení praktickej i teoretickej platformy animovaného filmu ako významného príspevku k mediálnej výchove.

Tvorivé dielne *Animácia - škola hrou – Pod'ťe sa hrať s filmom!* Úspešne pokračujú aj v tomto festivalovom ročníku.

Podujatia sa opäť zúčastnia známe osobnosti animácie a jednotlivé sekcie budú viesť skúsení tvorcovia zo zahraničia, keďže v medzinárodnom kontexte má táto aktivita vyše tridsaťročnú históriu. U nás dosiaľ nemala širšie uplatnenie – práve preto bolo cieľom tvorivých dielní nielen hovoriť o problematike aktívneho využitia animovaného filmu v tvorivej činnosti, ale takéto dielne aj aktívne realizovať.

Tvorivé dielne XI. ročníka budú viesť tvorcovia zo Švédska, Francúzska, Srbska, Rakúska, Chorvátska, Ruska a po prvý raz aj poslucháči alebo čerství absolventi Ateliéru animácie Filmovej a televíznej fakulty VŠMU v Bratislave.

Dôležitá je aj skutočnosť cielej výchovy mladých slovenských tvorcov: študenti Ateliéru animovanej tvorby, ktorí boli asistentmi renomovaných zahraničných tvorcov na tvorivých

dielňach a boli v úzkom kontakte s metodikou tejto tvorivej činnosti s deťmi, po skončení festivalu v roku 2011 v tvorivých dielňach prirodzene pokračovali. V tomto ročníku už budú viesť dielne samostatne a namiesto asistentov zahraničných tvorcov nastúpi ďalšia generácia nových študentov.

Táto oblasť tvorivej činnosti jednoznačne ukazuje, že prudká zmena mediálneho prostredia a nových technológií naliehavojšie vyzýva k priamej spolupráci tvorcovi i pedagógov z rôznych oblastí tvorivej práce s deťmi.

Platforma medzinárodného podujatia „Animácia - škola hrou“ je preto veľmi dobrou pôdou k ďalšiemu rozvíjaniu a potvrdzuje, že aktivity z predchádzajúcich ročníkov festivalu v prepojení na súčasný XI. ročník sa stávajú trvalou činnosťou festivalu. BAB sa tak stáva prirodzeným miestom pre formovanie, rozvíjanie i spoluprácu s budúcim kultivovaným divákom.

4. Výber programových sekcií

XI. ročník festivalu ponúka pestrú kolekciu animovaných filmov pre deti z celého sveta. V profilových prehliadkach si pripomenie storočnicu legendárneho filmového tvorcu *Jiřího Trnku*, ale predstaví sa aj *súčasný český animovaný film* portrétom režiséra *Aurela Klimta*. Osobnosti slovenskej animácie v tomto ročníku zastupuje výtvarník, animátor, ilustrátor *Koloman Leššo* a k zoznámeniu s jeho tvorbou prispeje aj výstava v BIBIANE.

Otvorenie pokladov slovenskej animácie je ďalším novým prvkom festivalu, pretože sa prenáša aj na všetky festivalové materiály, podporuje záujem o pôvodnú slovenskú animovanú tvorbu a oslovuje novú generáciu detí svojimi nadčasovými hodnotami. Medzi osobnosťami svetovej animácie privítame svetoznámeho ruského režiséra *Garri Bardina*, ktorý svoju ťažiskovú tvorbu venoval deťom a v technológiách animácie otvoril nové dimenzie. Ruský tvorca osobne uvedie svoj najnovší film pre deti *Škaredé káčatko*, celovečerný film podľa rozprávky H. CH. Andersena s hudbou P. I. Čajkovského, a tiež pásmo krátkych filmov, spojené s tvorivou dielňou. Ďalším je francúzsky režisér *Jean-Francoise Laguionie*, nositeľ Čestnej medaily Albína Brunovského. Uvedie premiéru svojho najnovšieho celovečerného filmu *Obráz spolu so scenáristkou Anik Le Ray*, ako aj pásmo krátkych filmov spojené s tvorivou dielňou.

Na minulom BAB sme otvorili novú programovú sekciu *Naši vo svete*, ktorá približuje profil slovenských tvorcov animovaného filmu, žijúcich v zahraničí. Na tohtoročnom festivale sa diváci zoznámia s animátormi *Ivanom Abelom (USA)*, *Petrom Šimkovičom (Nemecko)* a výtvarníčkou, režisérkou, ilustrátorkou *Blankou Šperkovej*, ktorá žije a tvorí v Českej republike. Táto autorka sa predstaví aj na výstave *Okno za oknom, očko za očkom* (Galéria Univerzitnej knižnice), kde po prvý raz vystavuje výtvarné návrhy k animovaným filmom spolu s výtvarnými artefaktmi, objektmi a ilustráciami.

Zaujímavosťou programových sekcií festivalu je aj nadviazanie na dávnu tradíciu BAB - predstaviť výtvarníkov a ich rodinných príslušníkov.

Cyklus mal v roku 2003 názov *Strom a jablko* a teraz ho s radosťou opäť uvádzame do života. Na tomto ročníku je to prepojenie tvorby výtvarníčky Blanky Šperkovej a jej syna Jakuba Dvorského, ktorý patrí k najmladšej generácii, je autorom netradičných, edukatívnych počítačových hier, a patrí

v tejto oblasti medzi 50 najlepších vývojových autorov na svete. Nahliadnutie do procesu vývoja i realizácie (grafickej i technologickej koncepcie) počítačových hier bude iste zaujímavým stretnutím. Veríme, že aj na ceste výstavou s názvom *Animácia - hra pre všetkých* v Pálffyho paláci, ale aj na jeho tvorivej dielni, objaví malý i veľký divák nové výtvarné, výrazové i komunikačné možnosti nových médií. Zaujímavosťou je tiež skutočnosť, že partnerom tejto sekcie je Škola pre mimoriadne nadané deti na Teplickej ul. v Bratislave.

Tradíciou festivalu je uvedenie najlepších animovaných filmov z krajín Višegrádu, ktoré nám prinášajú partnerské festivaly v Poľsku, Maďarsku a Českej republike. Sekcia *Putovanie za rozprávkou – Višegrádska cesta a priatelja* prinesie pestrú kolekciu premiérových rozprávkových titulov.

Slovenskú animovanú tvorbu predstavíme v sekcii *Od ilustrácie k animovanému filmu*, kde budú zastúpené tituly úspešných seriálov večerníčkov s účasťou tvorcov, ktorí sú v medzinárodnej porote, alebo zastupujú tohtoročné programové sekcie (autor Daniel Hevier, výtvarník Peter Cigán, animátori Ivan Ábel, Peter Šimkovič). Malí diváci sa budú môcť s nimi zoznámiť pred uvedením kolekcie filmov, ako aj po skončení.

Podpora domácej animovanej tvorby a prezentáciu najmladšej generácie prináša sekcia *Mladá slovenská animácia*, kde uvádzame výberovú kolekciu filmov mladých tvorcov, spojenú s diskusnou platformou.

Tradičnou a úspešnou programovou sekciou je aj pestrá kolekcia víťazných filmov zo svetových festivalov Annecy a Cartoon d'Or, ktorá prináša divákovi najnovšie úspešné tituly i možnosť zoznámiť sa so súčasným smerovaním animovanej tvorby vo svete.

V súvislosti s tvorivými dielňami animovaného filmu je treba spomenúť aj profil zakladateľky a inšpirátorky tejto činnosti - pani *Nicol Salomon*, ktorá patrí k neúnavným podporovateľom festivalu BAB od jeho vzniku a bola iniciátorkou tvorivých dielní na Slovensku pred desaťročím.

V súvislosti s kontinuitou festivalu je treba uviesť, že jeho dôležitou súčasťou sú mladí diváci a ďalšie rozvíjanie ich mimoriadneho záujmu, aký sme zaznamenali v súvislosti s tvorivými dielňami. Je dôkazom toho, že deti potrebujú rozvíjať svoje tvorivé schopnosti v digitálnom veku, v partnerstve s novými technológiami.

Aj predstavenia tvorby nových technológií (edukatívne počítačové hry), tvorba detí z tvorivých dielní na medzinárodnej úrovni, osobné stretnutia s majstrami svetového animovaného filmu otvárajú dvere nastupujúcej generácii mladých tvorcov na pôde festivalu filmov pre deti a potvrdzujú ambíciu, aby sa táto platforma na festivale ďalej rozvíjala.

Sme presvedčení, že Medzinárodný festival Bienále animácie Bratislava i jeho aktivity sú najlepšou investíciou do estetickú a mediálnej výchovy.

Katarína Minichová
programová riaditeľka BAB